

31. Liikennelaitos¹⁾

Liikennelaitoksen lautakunta

Lautakunnan kokoonpano, kokoukset ym.

Londen, Carl-Gustaf	dipl.ins.	puheenjohtaja
Hara, Erkki	varat.	varapuheenjohtaja
Gestrin, Kristian	varat.	jäsen
Ilveskorpi, Martti	fil.maist.	»
Niemi, Kauko	toim.joht.	»
Nieminen, Martti	toimitt.	»
Vakkuri, Juho	dipl.ins.	»
Valpas, Olavi	apul.kontt.hoit.	»
Virtanen, Kalle	puuseppä	»
Kivistö, Juho	(kiinteistötointa johtava) apul.kaup.joht.	(kaupunginhallituksen edus- taja 1. 1. — 30. 6.)
Krogius, Hjalmar	(teollisuustointa johtava) apul.kaup.joht.	(kaupunginhallituksen edus- taja 1. 7. — 31. 12.)

Lautakunnan sihteerinä toimi liikennelaitoksen asiamies Orvo Koskinen.

Lautakunnan kokousten lukumäärä oli vuoden kuluessa 25 ja pöytäkirjojen pykäläluku 504. Lautakunnalle esitettyjen kirjeiden lukumäärä oli 347, lähetettyjen kirjeiden 137 ja lautakunnan pöytäkirjanotteiden 1 029.

Lautakunnan kurinpitojaostoon kuuluivat puheenjohtajana lautakunnan puheenjohtaja Londen, varamiehenä varapuheenjohtaja Hara, sekä jäseninä lautakunnan jäsen Valpas ja hänen varamiehenään lautakunnan jäsen Nieminen, liikennejoht. Teuvo Riittinen ja hänen varamiehenään talousjoht. Niilo Koskinen, asiamies Orvo Koskinen ja hänen varamiehenään apul. asiamies Lauri Kotiniemi. Sihteerinä toimi apul. asiamies Kotiniemi ja hänen varamiehenään lainop. apul. Risto Laine. Jaostolla oli 23 kokousta. Pöytäkirjojen pykäläluku oli 198 ja pöytäkirjanotteiden 1 135. Jaosto määräsi kertomusvuonna 196 kurinpitorangeistusta, joista 101 oli varoituksia ja 95 virantoimituksesta pidätyksiä.

Päätökset. Lautakunnan tärkeimmistä päätöksistä mainittakoon mm.: päätettiin hankkia liikennelaitokselle linja-autonalustoja niihin kuuluvine koreineen (10. 1. 3 §, 15. 9. 340 §, 1. 12. 444 §).

¹⁾ Kertomukseen kuuluvat tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa ja liikennelaitoksen toimintakertomuksen eripainoksessa.

Päätettiin periaatteessa eräistä toimenpiteistä Rautatienlinjan linja-autoliikenteen vähentämiseksi (21. 4. 181 §).

Vahvistettiin määräykset ja ohjeet, joita oli noudatettava myönnettäessä vapaa- ja alennuslippuja invaliditeetin perusteella (19. 5. 226 §).

Lauttasaarenkadun raitiorata päätettiin uusia (29. 9. 353 §).

Sopimus, joka koski liikennelaitoksen linja-autojen ja raitiovaunujen seinä- ym. pintojen sekä matkalippujen sopivien osien käyttöä mainontaan, päätettiin tehdä Mainosrengas Oy:n kanssa (2. 12. 458 §).

Esitykset. Lautakunnan kaupunginhallitukselle tekemät esitykset koskivat mm. seuraavia asioita: 20 linja-auton hankkimiseen tarvittavan lisämäärärahan saamista (10. 3. 117 §); virastojen ja laitosten henkilökunnan virkapukujen, kokardien ja laitosmerkkien suunnittelua ja niitä koskevien määräysten vahvistamista (4. 8. 290 §); matkailijalipun ottamista käytäntöön liikennelaitoksessa, lipun hintaa ja luovutusta matkatoimistojen myytäväksi (29. 9. 355 §) sekä liikennelaitoksen uuden tariffin hyväksymistä (13. 10. 382 §).

Maistraatille tehdyt esitykset koskivat mm.: liikennelaitoksen autolinjojen reitien ja liikennetiheyden muutoksia (27. 1. 32 §, 10. 2. 68 §, 10. 3. 109 §, 5. 5. 195—197 §, 19. 5. 225 §); eräiden laitoksen autolinjojen yhdistämistä ja näiden aikataulun vahvistamista (29. 9. 354 §) sekä uuden autolinjan perustamista Pihlajamäen liikenteen hoitamiseksi (27. 10. 401 §).

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle antamissaan lausunnoissa lautakunta puolsi: yleisten töiden lautakunnan ehdotusta Helsingin—Jorvaksen moottoritien (Länsiväylän) kaupungin rajan ja Lapinlahden sillan välisen osan rakennussuunnitelman hyväksymiseksi (24. 3. 140 §); Kampintorin liikenteen järjestelyä liikennelaitoksen ehdotuksen mukaisesti (19. 5. 219 §); aloitetta, joka koski selvityksen toimittamista liikennelaitoksen mahdollisuuksista siirtyä käyttämään sellaista linja-auto- ja raitiovaunutyyppejä, jossa kuljettaja hoitaisi myöskin rahastuksen (4. 8. 287 §) sekä liikennelaitoskomitean mietintöä (13. 10. 382 §).

Lautakunta antoi kaupunginhallitukselle epäävän lausunnon aloitteista, anomuksista tai ehdotuksista, jotka koskivat: työmatkalla olevien matkustajien vapauttamista yöliikenteen lisämaksusta (24. 3. 137 §); toimikunnan asettamista selvittämään kaupungin eri liikelaitosten välisiä keskinäisiä taloudellisia suhteita, määrittelemään niiden maksamia korkoja sekä tarkistamaan poistomenetelmiä (24. 3. 141 §); Kontulan ja Vesalan liikenne-epäkohtien poistamista ja kaupungin linja-auto liikenteen järjestämistä ko. alueille (13. 10. 377 §); alennuslippujen myöntämistä Santahaminassa palveleville kadeteille ja varusmiehille (27. 10. 400 §); liikennelaitoksen kulkuneuvojen asettamista liikennöimään Malmi—Tapanilan linjaa (1. 12. 440 §) sekä autolinjan n:o 51 ulottamista kulkemaan tungosaikoina Oulunkylän siirtolapuutarha-alueelle (29. 12. 492 §).

Liikennelaitos

Yleistä. Liikennelaitoksen toimintaa pyrittiin, vallitsevat olosuhteet ja taloudelliset näkökohdat huomioon ottaen, järjestämään mahdollisimman tehokkaaksi. Eri linjojen liikennetiheyttä mukautettiin entistä tarkemmin matkustajatarvetta vastaavaksi. Liikenneyhteyksiä parannettiin erällä reittien muutoksilla ja uusi linja

avattiin Puotilaan. Laitoksen taloudellinen tulos osoitti n. 100 mmk:n voittoa, kun pääoman korko jätetään huomioon ottamatta.

Ruskeasuon hallialueen ensimmäinen rakennusvaihe saatiin loppuun suoriteksi. Pääkonttori siirrettiin Ruskeasuon autokorjaamorakennukseen.

Laitoksen henkilökunta lisääntyi edellisestä vuodesta 92 henkilöllä ja oli kertomusvuoden lopussa 3 871 henkilöä seuraavasti ryhmitettyinä:

2. Henkilökunta

Osastot	Virkasuhde				Työsopimus- suhde		Yhteensä			Erotus v:een 1960 verraten
	Vak.		Tp.		M	N	M	N	Yht.	
	M	N	M	N						
Johtajat	4	—	—	—	—	—	4	—	4	—
Kansliaosasto	1	—	2	5	1	—	4	5	9	—
Järjestelyosasto	—	—	6	9	8	5	14	14	28	+ 2
Sosiaali- ja tiedotus- osasto	1	—	—	1	—	—	1	1	2	—
Laskentaosasto	—	—	1	2	—	1	1	3	4	—
Taloulosasto	—	—	43	41	—	11	43	52	95	—
Hankintaosasto	1	—	15	28	30	10	46	38	84	+ 1
Autoliikenneosasto	1	—	845	716	—	—	846	716	1 562	+ 121
Raitioliikenneosasto ...	1	—	476	504	—	5	477	509	986	— 38
Liikennesuunn. osasto	1	—	3	9	3	—	7	9	16	+ 10
Autokorjaamo-osasto ...	1	—	25	5	381	49	407	54	461	+ 26
Raitiov.korj.-osasto ...	1	—	26	4	311	67	338	71	409	— 26
Rataosasto	—	—	23	1	168	6	191	7	198	— 6
Tekn. suunn. osasto ...	—	—	7	3	3	—	10	3	13	+ 2
Koko henkilökunta	12	—	1 472	1 328	905	154	2 389	1 482	3 871	+ 92

Laitoksen palvelukseen otettiin kertomusvuoden aikana 414 henkilöä. Palveluksesta erosi 322 henkilöä, joista siirtyi eläkkeelle 80. Eläkettä nauttivia oli kaikkiaan vuoden lopussa 926 (ed. v. 878) henkilöä.

I. Välittömästi toimitusjohtajan alaiset osastot

Kansliaosasto huolehti varsinaisista kansliatehtävistä sekä lainopillisten asioiden hoitamisesta ja niitä koskevien tietojen ja neuvojen antamisesta. Tehtäviin kuului myös mm. esiintymiset tuomioistuimissa ja muu huolehtiminen oikeudenkäyntiasioista sekä korvausasiain ja eläke- ja ikälisäasioitten hoitaminen.

Järjestelyosasto suoritti liikennelaitoksen rationalisoimistutkimuksia sekä yleistä järjestelyä ja kehittämistä koskevia selvittely-, suunnittelu- ja tutkimustehtäviä.

Kertomusvuonna pyrittiin etenemään järjestelmällisesti niillä toiminta-alueilla, joilla tutkimukset oli aloitettu v. 1960.

Teknillisillä osastoilla tutkimusten pääpaino kohdistui autokorjaamo-osaston organisaatioon sekä sen huolto- ja korjaustoimintaan.

Taloulosastoilla koneellistamiskysymys ja nimenomaan tietokoneiden käytön soveltaminen palkanlaskennassa ja materiaalikirjanpidossa olivat pääasiallisimmat tutkimuskohteet. Suunnittelutyön tuloksena voidaan todeta, että työntekijöiden tuntipalkkojen koneellinen laskenta alkoi autokorjaamo-osaston työntekijöiden osalta 21. 7. sekä muiden jäljellä olevien työntekijöiden osalta 28. 10. Koneellinen tuntipalkkalaskenta käsitti tämän jälkeen kaiken kaikkiaan n. 1 020 työntekijää.

Uusi tililuettelo saatiin painosta vuoden vaihteessa.

Edellisenä vuonna aloitettu laitoksen kustannuslaskennan suunnittelu jatkui ja käsitti tämän jälkeen myöskin teknilliset osastot. Laskennan antamat raportit saatiin koeluontoisesti linja-organisaation käyttöön vuoden loppupuolella.

Sosiaali- ja tiedotusosasto huolehti henkilökunnan sosiaalisista kysymyksistä ja liikennelaitoksen tiedotustoiminnasta.

Sosiaalisissa ja henkilösuhdekysymyksissä opastettiin henkilökuntaa. Asuntotilanteen helpottamiseksi oltiin yhteydessä kaupungin ao. viranomaisiin. Osaston päällikkö toimi laitoksen koulutusasiamiehenä osallistuen opetustoimintaan. Työturvallisuustoimintaan kiinnitettiin erityistä huomiota.

Tiedotustoiminta kohdistettiin sekä henkilökuntaan että matkustavaan yleisöön. Sisäinen tiedotustoiminta tapahtui kiertokirjeiden, puhuttelujen sekä lehden »Liikennepeilin» ja »Meiltä ja Muualta» -monisteen avulla. Matkustajien tiedusteluihin vastattiin puhelimitse ja kirjeillä. Uutistapahtumat sekä lautakunnan päätökset tiedotettiin yleisölle lehdistön välityksellä. Yleisön lehdissä esittämiin asiallisiin kirjoituksiin vastattiin. Laitoksen toimintaa selostettiin myös radiossa ja televisiossa.

II. Talousjohtajan alaiset osastot

Laitoksen talouden parantamiseen kiinnitettiin jatkuvasti erityistä huomiota. Kun kaupunginvaltuuston päätöksen mukaan jätettiin pääomalle laskettava 6 %:n korko huomioon ottamatta, oli vuoden taloudellinen tulos 100 291 277 mk voittoa. Tähän vaikuttivat pääasiallisesti matkustajamäärän lisääntyminen ajokilometriä kohden sekä eräät järjestely- ja säästämistoimenpiteet.

Täsmällinen tulojen ja menojen jakaantuminen käy ilmi laitoksen tilinpäätöksestä sekä taulukoista n:o 5, 6, 11, 12, 16 ja 17.

Laskentaosaston tehtävänä oli huolehtiminen laitoksen kustannuslaskennasta ja tilinpidosta. Osaston toiminta jakaantui organisaation tässä vaiheessa eri osastoille.

Taluosaston tehtävänä oli laitoksen kassatehtävien hoitaminen, huoltokonttorin, lipputoimiston ja löytötavaratoimiston hoitaminen sekä kiinteistöjen hoito.

Henkilökunnan huoltokonttorin jäsenmäärä oli vuoden päättyessä 2 960. Tilillepanoja oli yhteensä 396 750 301 mk, ottoja 302 095 261 mk, talletuksia 94 655 040 mk. Lainoja myönnettiin kaikkiaan 2 255, yhteismäärältään 71 527 000 mk.

Poliklinikalla kävi vuoden aikana kaikkiaan 18 251 potilasta, sairaanhoitajien kotikäyntejä suoritettiin 214 ja pienoISRöntgenissä kuvattiin 3 083 henkilöä, jolloin uusia tuberkuloositapauksia todettiin 6. Sairaanhoitajat pitivät 3 ensiapukurssia rahastajakursseilla.

Vuoden aikana rokotettiin vapaaehtoisesti poliota vastaan 34 henkilöä. Tarkastuskäyntejä suoritettiin halleilla ja tarkastusasemilla 16. Kenttäensiapua varten jaettiin 3 111 ea-pakkausta. Työstä poisjääneiden huippulukku todettiin maaliskuussa, jolloin 145 henkilöä oli samanaikaisesti sairaana äkillisten kuumetapausten takia.

Löytötavaratoimistoon talteenotettujen esineiden lukumäärä oli vuoden lopussa 11 541. Näistä voitiin toimittaa omistajilleen takaisin 3 209 esinettä.

31. Liikennelaitos

	mk	mk
Siirto	1 252 900 226	1 835 153 740
Puvut, liput, yhteiset palkat ym., osuus	43 948 373	
Käyttörakennusten kunnossapito	41 010 351	84 958 724
<i>Linja-autoliikennekustannukset:</i>		
Palkkaus ym.	995 624 742	
Polttoaine, öljy	153 071 306	
Vaunusto, renkaat	58 642 743	
Vaunuston kunnossapito	532 670 431	
Autoverot ja -vakuutukset	177 086 402	
Puvut, liput, yhteiset palkat, ym., osuus	120 012 867	
Käyttörakennusten kunnossapito	66 663 236	2 103 771 727
<i>Johdinautoliikennekustannukset:</i>		
Palkkaus ym.	63 638 711	
Sähkövoima	14 762 359	
Vaunusto, renkaat	1 944 281	
Vaunuston kunnossapito	23 216 010	
Ajojohtojen kunnossapito	1 351 925	
Autoverot ja -vakuutukset	5 208 056	
Puvut, liput, yhteiset palkat ym.	5 070 967	
Käyttörakennusten kunnossapito	2 857 065	118 049 374
<i>Laivaliikennekustannukset</i>		5 554 864
<i>Asuntokiinteistöku</i> stannukset		7 370 785
<i>Korot ja kuoletukset:</i>		
Konttokurantti- ym. korko	19 304 975	
Kuoletukset	525 851 775	545 156 750
<i>Tilivuoden voitto</i>		100 291 277
		<u>4 800 307 241</u>
<i>Tulot:</i>		
<i>Liikennetulot:</i>		
Raitiotieliikenteestä	1 807 363 406	
Linja-autoliikenteestä	2 675 554 647	
Johdinautoliikenteestä.....	224 036 543	
Laivaliikenteestä	14 632 540	4 721 587 136
<i>Asuntokiinteistötulot</i>		19 124 351
<i>Sekalaisia tuloja</i>		59 595 754
		<u>4 800 307 241</u>

Omakustannusperiaatteen mukaan, jolloin käyttöomaisuuden korko laitokseen sijoitetulle pääomalle on laskettu 6 %:n mukaan (456 819 375 mk), olisi laitoksen tulos tappiota 356 528 098 mk.

Omaisuuustase joulukuun 31 päivänä 1961

Vastaavaa:

Rahaa, saamista:	mk	mk
Kassat	12 339 986	
Tili- ym. saamiset.....	16 182 587	28 522 573
<i>Varastot</i>		411 862 916
<i>Nostamattomat määrärahat</i>		209 046 766
<i>Keskeneräiset uudishankinnat</i>		29 993 755
<i>Laitoksen käyttöomaisuus:</i>		
Liikennekiinteistöt	2 997 396 912	
Asuntokiinteistöt	139 965 426	
Radat ja ajojohdot	835 016 485	
Raitiovaunusto	2 522 954 391	
Linja-autovaunusto	1 371 486 907	
Johdinjaunusto	37 401 000	
Ajojohdot, johdinautot	12 083 369	
Henkilö- ja pakettiautot	3 094 000	
Lautta	6 019 000	
Kalusto	78 960 788	
Puhelinosuudet	12 920 000	8 017 298 278
		<u>8 696 724 288</u>

Vastattavaa:

<i>Tili- ym. velat</i>		248 106 707
<i>Konttokuranttivelka kaupungille</i>		121 981 260
<i>Siirtyvät määrärahat:</i>		
Vapaat, siirtyvät määrärahat	132 238 840	
Sidotut, siirtyvät määrärahat	76 807 926	209 046 766
<i>Pääomavelka kaupungille</i>		8 017 298 278
<i>Tilivuoden voitto</i>		100 291 277
		<u>8 696 724 288</u>

Raitio-, linja-auto- ja johdinautoliikenteen menojen jakautuminen. Menoihin sisältyvät konttokurantti- ym. korot ja kuoletukset (yhteisiin menoihin em. korot sekä yhteiseen kantaomaisuuteen kohdistuvat kuoletukset).

Yhteiset menot 629 679 198 mk jakaantuvat suhteessa paikkakilometrimäärään (pmk) seuraavasti:

raitoliikenne	254 713 437	mk,	kokonaismenot	1 809 879 654	mk
linja-autoliikenne	354 516 599	»	»	2 715 928 501	»
johdinautoliikenne	20 449 162	»	»	156 440 994	»
ja suhteessa vaunukilometrimäärään (vkm):					
raitoliikenne	177 908 345	mk,	kokonaismenot	1 733 074 562	mk
linja-autoliikenne	430 489 890	»	»	2 791 901 792	»
johdinautoliikenne	21 280 963	»	»	157 272 795	»

31. Liikennelaitos

Kilometrimäärät olivat seuraavat:

raitio liikenne 842 989 375 pkm, 9 445 051 vkm
 linja-autoliikenne 1 173 293 920 » 22 854 459 »
 johdinautoliikenne 67 677 725 » 1 129 794 »
 eli yhteensä 2 083 961 020 paikkakilometriä ja 33 429 304 vaunukilometriä.

5. Menoerät laskettuna 100 paikkakilometriä sekä vaunukilometriä kohden

	Raitio- liikenne	Linja- auto- liikenne	Johdin- auto- liikenne	Raitio- liikenne	Linja- auto- liikenne	Johdin- auto- liikenne
	mk/100 paikkakm			mk/vaunukm		
Käyttörakennusten kunnossapito ..	4: 865	5: 682	4: 222	4: 342	2: 917	2: 529
Käyttövoima, polttoaine, öljy	16: 942	13: 046	21: 813	15: 121	6: 698	13: 066
Palkat, virkapuvut, liput ym.	82: 290	92: 568	97: 991	73: 445	47: 523	58: 699
Sairausapu	4: 735	3: 147	3: 718	4: 226	1: 615	2: 227
Radat ja johdot	14: 145	—	1: 998	12: 625	—	1: 197
Renkaat	—	4: 998	2: 873	—	2: 566	1: 721
Vaunusto, korjaukset ja huolto	35: 728	44: 771	34: 119	31: 887	22: 984	20: 439
Autoverot ja -vakuutukset	—	15: 093	7: 695	—	7: 748	4: 610
Käyttörakennusten, vaunusto, ra- tojen ja johtojen poistot	25: 778	21: 959	26: 512	23: 008	11: 273	15: 881
	184: 483	201: 264	200: 941	164: 654	103: 324	120: 369
Yhteiset menot	30: 215	30: 215	30: 215	18: 836	18: 836	18: 836
Yhteensä, mk	214: 698	231: 479	231: 156	183: 490	122: 160	139: 205

Yhteiset menot ilmaistuna markkoina 100 paikkakilometriä kohden jakaantuvat seuraavasti: hallinto 2: 240, kassa- ja tiliosasto 2: 544, eläkkeet 15: 716, lapsilisä- ja kansaneläkemaksu 5: 776, sekalaisia menoja 1: 663 sekä konttokurantti- ym. korot ja yhteiset poistot 2: 276.

Hankintaosaston tehtävänä oli hankintojen suorittaminen annettujen ohjeiden mukaisesti sekä laitoksen varastotoimen hoitaminen.

Tehtyjen hankintasopimusten ja tilausten määrä oli n. 1.46 mrd. mk. Ruskeasuon valmistumisesta johtuneita varastojen siirtoja sekä järjestelyjä suoritettiin. Laadittiin suunnitelmia varastotoimen keskitysjärjestelyiksi.

Varastokirjanpidon ja siihen kuuluvien tavarakortistojen uudelleenjärjestelyä jatkettiin. Hankittiin lisää tavarain siirto- ja käsittelykalustoa.

Varastomääriä pyrittiin jatkuvasti pienentämään korkomenojen vähentämiseksi. Kaupintavarastojärjestelmää kehitettiin edelleen sekä tehtiin mm. akkumulaattorien toimituksista ja huollosta vuosisopimus. Varastoista toimitettiin tavaraa eri osastoille 609 187 589 mk:n arvosta. Varaston arvo vuoden lopussa oli 410 250 099 mk. Vähennys edelliseen vuoteen verrattuna oli 36 828 461 mk.

Osasto hoiti vuoden aikana poistettujen linja-autojen, raitiovaunujen ja muun poistetun omaisuuden myynnin sekä hoiti vapautuneiden Vallilan autohallitilojen sekä Talin ja Ruskeasuon puuhallien vuokraamisen.

6. Liikennelaitoksen kantaomaisuuden muutokset v. 1961

	Arvo 1. 1. 1961	Arvonlisäys uudishankin- tojen kautta	Tilisiirto mk	Kuole- tukset	Myyty	Arvo 31. 12. 1961
Liikennekiinteistöt ..	2 674 721 450	270 548 912	¹⁾ 137 000 000	84 873 450	—	2 997 396 912
Asuntokiinteistöt ...	141 392 166	2 134 426	—	3 561 166	—	139 965 426
Radat ja ajojohdot...	842 867 517	51 811 485	—	59 662 517	—	835 016 485
Raitiovaunusto	2 651 254 701	4 939 911	—	133 240 221	—	2 522 954 391
Linja-autovaunusto	986 532 575	588 861 907	—	203 782 575	²⁾ 125 000	1 371 486 907
Johdinvaunusto	53 524 522	—	—	16 123 522	—	37 401 000
Ajojohdot, johdin- vaunut	12 705 936	363 369	—	985 936	—	12 083 369
Henkilö- ja paketti- autot	2 697 693	1 522 000	—	679 693	³⁾ 446 000	3 094 000
Lautta	7 299 000	—	—	1 280 000	—	6 019 000
Kalusto	91 215 695	9 407 788	—	21 662 695	—	78 960 788
Puhelinosuudet	12 445 000	—	475 000	—	—	12 920 000
Yhteensä	7 476 656 255	929 589 798	137 475 000	525 851 775	571 000	8 017 298 278

¹⁾ Ruhan tontti (kaupunginhallituksen päätös 10.3.744 §). — ²⁾ Liikenteestä poistettu linja-auto 209 (toim.joht. päätösluettelo 22. 11.). — ³⁾ Liikenteestä poistettu Austin-henkilöauto (toim.joht. päätösluettelo 1. 7.).

III. Liikennejohtajan alaiset osastot

Kertomusvuoden aikana suoritettiin eräillä reiteillä jonkin verran muutoksia ja yksi uusi autolinja perustettiin. Raitioliikenteen reiteissä ei suoritettu muutoksia. Linja-autohenkilökuntaa lisättiin jossakin määrin. Liikenteeseen saatiin 40 uutta 65-paikkaista autoa.

Autoliikenneosaston tehtävänä oli linja- ja johdinauto- ja meriliikenteen käytännöllinen hoitaminen sekä koulutus- ja yleisöpalvelutehtävät.

Autoliikenteessä tehtiin vuoden aikana seuraavat linjamuutokset:

24. 4. jatkettiin linjan 19 reittiä Ilmalaan saakka.

29. 4. muutettiin linjan 30 reitti Kulosaaressa kulkemaan Svinhufvudintien ja Ståhlbergintien kautta.

3. 6. muutettiin linjan 53 reitti Mäkelänkadulta eteenpäin reitille Tuusulantie—Käskynhaltijantie—Mikkolantie jne.

1. 9. Kulosaaren suuntaan liikennöivät linjat 30, 32, 32N, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 41, 42 ja 43 siirrettiin Hämeentielle liikennöimään pitkin Sörnäisten rantatietä. Samanaikaisesti lopetettiin linjat 32S, 33S, 34S, 35S, 36S, 37S, ja 41S.

Vuoden alussa oli arkipäivisin tungosaikana liikenteessä 291 diesel- ja 17 johdinautoa, kesällä 255 diesel- ja 11 johdinautoa, vuoden lopulla 331 diesel- ja 17 johdinautoa.

Yksityisiltä liikenteenharjoittajilta oli vuokrattu linja-autoja, joilla suoritettiin kuljetuksia arkipäivisin tungosaikoina. Näillä autoilla liikennöitiin eri linjoilla vuoden aikana yhteensä n. 687 967 km.

Autolinjat, niiden vaunumäärät ja vuorojen keskimääräiset ajotiheydet vuoden eri aikoina selviävät taulukoista n:o 7 ja 8.

Vuoden aikana koulutettiin 86 autonkuljettajaa ja 122 rahastajaa sekä pidettiin koulutusrahastajain peruskurssi. Kertauskoulutusta järjestettiin 5 tarkastajalle.

Alukset. »Korkeasaari—Högholmen» moottorilautta suoritti purjehduskaudella 3 025 edestakaista vuoroa Korkeasaareen ja kuljetti kaikkiaan 290 672 Korkeasaaressa kävijää, joista 95 100 lastenlipuilla sekä 14 523 koululais- ja retkeilylipuilla. Lisäksi suoritti lautta 193 kaksoisvuoroa Suomenlinnan linjalla.

7. Keskikaupunkiautolinjat

N:o	Linja	Aika	Lukumäärä			Vuorotiheys minuuteissa n. klo			
			Vaki- naiset	Tun- gos- aika	Yö-	5.40—	9.00—	19.30	23.00
						9.00	15.00		
			vaunut			15.00—	18.30	19.30	23.00
13	Kauppatori—Etu-Töölö	1. 1.— 1. 5.	3	1	—	5.5	6.7	—	—
		2. 5.—22. 6.	3	—	—	6.7	6.7	—	—
		23. 6.—31. 8.	3	—	—	6.7 ¹⁾	—	—	—
13S	Kauppatori—Etu-Töölö (Hietaniemi).....	1. 9.—31.12.	3	—	—	6.7	6.7	—	—
		1. 1.—22. 6.	3	—	—	9 ²⁾	9 ²⁾	—	—
		23. 6.—31. 8.	3	—	—	10	10	—	—
14	Eira-Tukholmankatu...	1. 9.—31.12.	3	—	—	9 ²⁾	9 ²⁾	—	—
		1. 1.— 2. 6.	9	3	—	3	4	3	—
		3. 6.—18. 6.	7	6	—	2.5	5	5	—
14A	Fredrikintori—Tukhol- mankatu	19. 6.—31. 8.	7	4	—	3.5	5	5	—
		1. 9.—31.12.	9	5	—	2.6	4 ³⁾	4	—
		1. 1.— 2. 6.	—	5	—	6	—	—	—
16	Punavuoret—Kruunun- haka	1. 9.—31.12.	—	3	—	10	—	—	—
		1. 1.—31.12.	3	—	—	—	10 ⁴⁾	10	—
16A	Munkkisaari—Kruu- nunhaka	1. 1.—31.12.	6	—	—	6	6 ⁵⁾	—	—
17	Merikatu—Aleksis Kiven katu	1. 1.—31.12.	6	—	—	6	6	—	—
		1. 1.— 1. 5.	7	3	—	4.6(E)	6	5.7	—
		2. 5.— 3.10.	7	—	—	6	6	5.7	—
18	Kruununhaka—Lasten- linna	4.10.—31.12.	7	3	—	4.2(E)	6	5.7	—
		1. 1.— 1. 5.	7	2	—	4.6	6.4	5.7	—
		2. 5.—31. 8.	7	—	—	6.4	6	5.7	—
19	Eläintarha—Pasila	1. 9.—31.12.	7	—	—	6.4	6	5.7	—
		1. 1.—23. 4.	1	—	—	10	10	13.3	—
		24. 4.— 2. 6.	1	—	—	15	15	13.3	—
20	Rautatietori—Lautta- saarentie	3. 6.—31. 8.	1	—	—	15	18	13.3	—
		1. 9.—31.12.	1	1	—	10	15	15	—
		1. 1.— 2. 6.	3	5	—	6.5(E)	12	12	—
21	Erottaja—Seurasaari	3. 6.—31. 8.	3	3	—	6.5	12	12	—
		1. 9.—31.12.	3	9	—	3.3	12	12	—
		1. 1.—31.12.	1	—	—	40	40	40	—
23	Erottaja—Lauttasaari (Isokaari)	1. 1.—31.12.	1	—	—	40	40	40	—
		1. 1.— 2. 6.	9	—	4	4	6	4.7	10
		3. 6.—31. 8.	9	—	4	4	6	5.5	9
23A	Erottaja—Lauttasaari (Sankarihaudat ap. ⁶⁾)	1. 9.—31.12.	9	—	4	4	6	4.7	9
		1. 1.— 2. 6.	—	11	—	2.7(E)	—	—	—
		3. 6.—23. 6.	—	9	—	3.5(E)	—	—	—
24	Rautatietori—Lautta- saaren teollisuusalue	24. 6.—31. 8.	—	8	—	4	—	—	—
		1. 9.—31.12.	—	12	—	2.7(E)	—	—	—
		1. 1.—31. 8.	3	3	—	1 (E)	12	16	—
30	Rautatietori— Kulosaari	1. 9.—23.10.	3	6	—	1 (E)	12	16	—
		24.10.—31.12.	3	7	—	1 (E)	12	16	—
		1. 1.— 6.12.	2	2	—	10	20	20	—
31	Sörnäinen—Kivinokka	7.12.—31.12.	2	3	—	10 (E)	20	20	—
		21. 5.—31. 8.	—	1	—	30	—	—	—
		24. 4.—15.11.	—	1	—	7)	—	—	—
72	Kauppatori—Sörnäinen	1. 1.— 2. 6.	1	—	—	13.3	13.3 ⁸⁾	—	—
		3. 6.—31. 8.	1	—	—	15	15 ⁸⁾	—	—
		1. 9.—31.12.	1	—	—	13.3	15 ⁸⁾	—	—
100	Kuusitie—Invalidi- säätiö	1. 1.— 2. 6.	1	—	—	13.3	13.3 ⁸⁾	—	—
		3. 6.—31. 8.	1	—	—	15	15 ⁸⁾	—	—
		1. 9.—31.12.	1	—	—	13.3	15 ⁸⁾	—	—

E-kirjain ilmaisee, että vaunut ajavat epätasaisin väliajoin. — ¹⁾ Liikennöity vain n. klo 9.00 asti, jonka jälkeen jatkettu linjana 13S. — ²⁾ Liikennöity vain pyhäpäivisin n. klo 9.00—19.30. — ³⁾ Klo 18.00—21.00 liikennetiheys 3 min. — ⁴⁾ 10 min:n liikennetiheys alkaa n. klo 18.00. — ⁵⁾ 6 min:n liikennetiheys päättyy n. klo 18.00. — ⁶⁾ Vaunut ajoivat ip-tungosaikana linjalla 23. — ⁷⁾ Ajettu vain kaksi kierrosta aamulla. — ⁸⁾ Liikennöiminen lopetettu n. klo 19.00.

8. Esikaupunkiautolinjat

N:o	Linja	Aika	Lukumäärä			Vuorotiheys minuuteissa n. klo			
			Vaki- naiset	Tun- gos- aika-	Yö-	5.40—	9.00—	19.30	23.00
						9.00	15.00		
			vaunut			15.00—	18.30	23.00	1.45
22	Vanha kirkkokuisto— Etelä Haaga	1. 1.—12. 3.	3	5	—	5.5(E)	15	15	—
		13. 3.—12. 4.	4	5	—	5 (E)	15	11	—
		13. 4.—2. 6.	4	6	—	4.4(E)	15	11	—
		3. 6.—31. 8.	3	6	—	5(E)	15	15	—
		1. 9.—24.10.	4	7	—	4	11	11	—
		25.10.—31.12.	4	10	—	4(E)	11	11	—
25	Vanha kirkkokuisto— Malminkartano	1. 1.—31.12.	2	1	—	22	30	60	—
26	Vanha kirkkokuisto — Konala	1. 1.—12. 4.	2	4	—	9 (E)	30	15—30	—
		13. 4.—31. 8.	2	5	—	8 (E)	30	15—30	—
		1. 9.—31.12.	4	6	2	5.5	30	15—30	25
27	Erottaja—Kaarela	1. 1.—2. 6.	2	5	3	10 (E)	30	30	20
		3. 6.—31. 8.	2	4	3	10	30	30	20
		1. 9.—31.12.	2	5	3	10 (E)	30	30	20
28	Erottaja—Kannelmäki	1. 1.—12. 4.	7	7	—	4	15	8	—
		13. 4.—2. 6.	7	9	—	4	15	8	—
		3. 6.—31. 8.	7	5	—	5	15	9	—
		1. 9.—22.11.	7	14	—	2	11	6.5	—
		23.11.—31.12.	7	15	—	2 (E)	11	6.5	—
29	Vanha kirkkokuisto — Lassila	1. 1.—31.12.	1	—	—	60	60	60	—
32	Rautatientori—Länsi- Herttoniemi (Erän- kävijäntori)	1. 1.—2. 6.	6	—	—	7.5(E)	11	10	—
		3. 6.—31. 8.	5	1	—	7.5(E)	13.3	10	—
		1. 9.—3.10.	8	4	—	4 (E)	10	10	—
		4.10.—22.11.	8	6	—	3.5(E)	10	10	—
		23.11.—31.12.	8	7	—	3.5(E)	10	10	—
32N	Rautatientori—(Kulo- saarentie)—Länsi- Herttoniemi	1. 1.—31. 8.	—	—	3	—	—	—	16
		1. 9.—31.12.	—	—	3	—	—	—	15
32S	Rautatientori—Länsi- Herttoniemi (Erän- kävijäntori)	2. 1.—2. 6.	—	7	—	7.5(E)	—	—	—
		3. 6.—31. 8.	—	5	—	15 (E)	—	—	—
33	Rautatientori—Marja- niemi	1. 1.—31.12.	2	—	—	30	30	30	—
34	Rautatientori—Länsi- Herttoniemi (Siilitie)	1. 1.—2. 6.	6	—	—	8	12	9.6	—
		3. 6.—31. 8.	6	—	—	8	16	12	—
		1. 9.—20. 9.	5	7	—	4	11	9	—
		21. 9.—4.10.	5	8	—	4(E)	11	9	—
		5.10.—31.12.	5	9	—	4 (E)	11	9	—
34S	Rautatientori—Länsi- Herttoniemi(Siilitie)	1. 1.—2. 6.	—	9	—	8 (E)	—	—	—
		3. 6.—31. 8.	—	5	—	16 (E)	—	—	—
35	Rautatientori—Roihu- vuori	1. 1.—2. 6.	6	—	2	8	12	7.3	20
		3. 6.—31. 8.	6	—	2	8	12	8.8	20
		1. 9.—31.12.	7	17	2	2	11	6	20
35S	Rautatientori—Roihu- vuori	1. 1.—2. 6.	—	14	—	4 (E)	—	—	—
		3. 6.—31. 8.	—	9	—	8 (E)	—	—	—
36	Rautatientori — Jollas	1. 1.—31. 8.	2	—	—	30 ¹⁾	30	30	—
		1. 9.—31.12.	2	2	1	15	30	30	60

E-kirjain ilmaisee, että vaunut ajavat epätasaisin väliajoin. — 1) Ip-tungosaikana liikennöity 30—35 min:n väliajoin.

N:o	Linja	Aika	Lukumäärä			Vuorotiheys minuuteissa n. klo			
			Vaki- naiset	Tun- gos- aika-	Yö-	5.40—	9.00—	19.30	23.00
						9.00	15.00—		
			vaunut			15.00—	—	23.00	1.45
						18.30	19.30		
36S	Rautatietori—Jollas ..	1. 1.—31. 8.	—	2	—	30 ¹⁾	—	—	—
37	Rautatietori—Santaha- mina	1. 1.—31. 8.	2	—	1	30 ¹⁾	30	30	60
		1. 9.—31.12.	2	2	1	15	30	30	60
37S	Rautatietori—Santaha- mina	1. 1.—31. 8.	—	2	—	30 ¹⁾	—	—	—
38	Rautatietori—Kaitalahti	1. 1.—31. 8.	1	—	—	60	60	60	—
41	Rautatietori—Mellunmäki	1. 1.—12. 3.	4	—	3	15	15	15	20
		13. 3.—31. 8.	5	—	3	12	12	12	20
		1. 9.—31.12.	6	—	3	10	10	10	20
41A	Rautatietori—Vartiolarju (ap)	1. 1.— 2. 6.	—	8	—	7.5(E)	—	—	—
		3. 6.—31. 8.	—	5	—	10.5	—	—	—
		1. 9.—10.10.	—	3 ²⁾	—	10 (E)	—	—	—
		11.10.—31.12.	—	4 ²⁾	—	10 (E)	—	—	—
41S	Rautatietori—Mellunmäki (ip)	1. 1.— 2. 6.	—	8	—	7.5	—	—	—
		3. 6.—31. 8.	—	5	—	12 (E)	—	—	—
42	Rautatietori—Puotila (itäosa)	1. 1.—12. 3.	—	3 ³⁾	—	11	—	—	—
		13. 3.— 2. 6.	—	3 ³⁾	—	10.5	—	—	—
		3. 6.—31. 8.	—	5	—	5.2	—	—	—
		1. 9.— 1.10.	—	4	—	5.2	—	—	—
		2.10.—15.10.	—	6	—	4 (E)	—	—	—
		16.10.—31.12.	—	7	—	4 (E)	—	—	—
43	Rautatietori—Myllypuro	1. 1.—31.12.	—	3 ³⁾	—	60	—	—	—
46	Vanha kirkkopuisto—Pajamäki	1. 1.—12. 3.	4	6	—	4.8(E)	20—25	15	—
		13. 3.— 2. 6.	4	6	—	4.8(E)	15	15	—
		3. 6.—31. 8.	4	4	—	6 (E)	15	15	—
		1. 9.—31.12.	4	8	—	4	15	11	—
50	Marian sairaala—Koskela	1. 1.— 2. 6.	4	6	—	5.2(E)	12	12	—
		3. 6.—31. 8.	4	3	—	7.2(E)	12	12	—
		1. 9.—11.10.	4	7	—	5.2(E)	12	12	—
		12.10.—26.12.	4	8	—	5.2(E)	12	12	—
		27.12.—31.12.	4	8	—	4.3	12	12	—
51	Rautatietori—Oulunkylä (Veräjämäki)	1. 1.— 2. 6.	7	2	—	5	7.5	6	—
		3. 6.—31. 8.	6	3	—	5	7.5	7	—
		1. 9.—10.10.	8	3	—	4	7.5	5.3	—
		11.10.—31.12.	8	4	—	4(E)	7.5	5.3	—
51A/N	Rautatietori—Vanha- kaupunki—Olympiakylä (ap)								
	Rautatietori—Olympiakylä— Vanhakaupunki (ip.)	1. 1.—31.12.	—	4	—	10	—	—	—
52	Rautatietori—Maunula— Pirkkola.....	1.1.—24. 2.	4	8	—	4.7(E)	12	12	—
		25. 2.— 2. 6.	5	9	—	3.8(E)	12	12	—
		3. 6.—31. 8.	4	5	—	5.8(E)	12	16	—
		1. 9.—31.12.	5	7	—	4.3(E)	12	10.4	—
53	Rautatietori—Itä-Pakila	1. 1.— 2. 6.	3	3	—	10	20	20	—
		3. 6.—31. 8.	3	4	—	10 (E)	20	20	—
		1. 9.—15.11.	3	5	1	7.5	20	20	60
		16.11.—31.12.	3	6	1	7.5(E)	20	20	60

E-kirjain ilmaisee, että vaunut ajavat epätasaisin väliajoin. — ¹⁾ Ip-tungosaikana liikennöity 30—35 min:n väliajoin. — ²⁾ Vaunut ajoivat ip-tungosaikana linjalla 41. — ³⁾ Liikennöity yksinomaan yksityisten liikennöitsijöiden vaunuilla.

31. Liikennelaitos

N:o	Linja	Aika	Lukumäärä			Vuorotiheys minuuteissa n. klo			
			Vaki- naiset	Tun- gos- aika-	Yö-	5.40—	9.00—	19.30	23.00
						9.00	15.00		
			vaunut			15.00—	18.30	23.00	1.45
						18.30—	19.30		
54	Rautatientori—Länsi-Pakila	1. 1.— 2. 6.	7	9	—	4 (E)	11	9	—
		3. 6.—31. 8.	7	4	—	5 (E)	14	11	—
		1. 9.—22.11.	7	8	—	4 (E)	11	8	—
		23.11.—28.11.	7	9	—	4 (E)	11	8	—
		29.11.—31.12.	7	10	—	4 (E)	11	8	—
54N	Rautatientori — (Maunula)—Länsi-Pakila	1. 1.—31.12.	—	—	5	—	—	—	12
55	Erottaja—(Maunula) — Länsi-Pakila.....	1. 1.— 2. 6.	8	7	—	4 (E)	15	15	—
		3. 6.—31. 8.	8	2	—	6 (E)	15	15	—
		1. 9.—28.11.	8	8	—	4	15	15	—
		29.11.— 6.12.	8	9	—	4 (E)	15	15	—
		7.12.—31.12.	8	10	—	4 (E)	15	15	—
56	Rautatientori — Kus- taan Kartano	1. 1.— 2. 6.	2	3	—	11 (E)	22	22	—
		3. 6.—31. 8.	—	2	—	20(E) ¹⁾	—	—	—
		1. 9.—31.12.	—	2	—	22.5 ¹⁾	—	—	—
63	Rautatientori—Malmin lentokenttä	1. 1.— 2. 6.	3	2	—	10 (E)	20	30	—
		3. 6.—31. 8.	3	1	—	20 (E)	20	30	—
		1. 9.—31.12.	3	2	—	10 (E)	20	30	—
71	Sörnäinen—Pajamäki	1. 1.—31. 8.	—	10	—	5.6(E)	—	—	—
		1. 9.—31.12.	—	11	—	5.5(E)	—	—	—
73	Herttoniemi—(Eränkävijäntori — Roihuvuori)—Reposalmen uimaranta.....	26. 6.—31. 8.	—	1	—	²⁾	—	—	—

11. Linja-autoliikenne

	Vaunu- kilometri- määrä	Matkustajia		Liikennetuloja, mk		Liikennemenoja, mk ³⁾		
		Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Matkus- tajaa kohden
V. 1960...	20 929 919	81 640 403	3.90	2 461 434 708	117: 60	1 814 091 546	86: 67	22: 22
V. 1961...	22 854 459	82 707 070	3.62	2 675 554 647	117: 07	2 103 771 727	92: 05	25: 44
Erotus ...	+ 1 924 540	+ 1 066 667	— 0.28	+ 214 119 939	— 0: 53	+ 289 680 181	+ 5: 38	+ 3: 22
%	+ 9.2	+ 1.3	— 7.2	+ 8.7	— 0.5	+ 16.0	+ 6.2	+ 14.5

12. Johdinautoliikenne

	Vaunu- kilometri- määrä	Matkustajia		Liikennetuloja, mk		Liikennemenoja, mk ³⁾		
		Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Matkus- tajaa kohden
V. 1960...	1 103 809	7 840 629	7.10	228 016 445	206: 5	118 211 826	107: 09	15: 08
V. 1961...	1 129 794	7 624 490	6.75	224 036 545	198: 3	118 049 374	104: 49	15: 48
Erotus ...	+ 25 985	— 216 139	— 0.35	— 3 979 902	— 8: 27	— 162 452	— 2: 60	+ 0: 40
%	+ 2.4	— 2.8	— 5.0	— 1.7	— 4.0	— 0.1	— 2.4	+ 2.7

E-kirjain ilmaisee, että vaunut ajavat epätasaisin väliajoin. — ¹⁾ Liikennöity vain ap.—tungos-
aikana. — ²⁾ Ajettu vain yksi kierros sekä ap. että ip. — ³⁾ Ilman yhteiskustannuksia ja kuoletuksia.

Raitioliikenneosaston tehtävänä oli raitioliikenteen käytännöllinen hoitaminen sekä koulutus- ja yleisöpalvelutehtävät.

Vuoden alussa oli arkipäivisin tungosaikoina liikenteessä 124 moottorivaunua (mv) ja 78 perävaunua (pv), kesällä 103 mv ja 49 pv, joista 4-akselisia 79 mv ja 23 pv ja vuoden lopussa 126 mv ja 73 pv, joista 4-akselisia 79 mv ja 26 pv.

Linjamuutoksia ei toimintavuoden aikana tapahtunut.

Yksityiskohtaiset tiedot linjoista, niiden vaunumääristä ja liikennetiheyksistä sekä niiden muutoksista vuoden kuluessa selviävät taulukosta n:o 13.

Raitiovaununkuljettajiksi koulutettiin 15 rahastajaa. Lyhyt kuljettajakurssi pidettiin 3 dipl.insinöörille ja 13:lle aikaisemmin kuljettajakurssin käyneelle rahastajalle pidettiin kertauskurssi.

13. Raitiolinjat

N:o	Linja	Liikennöimisaika	Junien lukumäärä			Vuorotiheys minuuteissa n. klo			
			Vakinaiset junat	Tungosaikajunat	Yöjunat	6.00—9.00 15.30—18.00	9.00—15.30 18.00—	19.00—23.00	23.00—
1	Kauppatori—Käpylä ...	1. 1.— 4. 3. 5. 3.— 2. 6. 3. 6.—31. 8.	8 8 7	— — —	3 3 3	E E E	6.7 7.5 7.5	10.0 10.0 10.0	15.0 15.0 15.0 ¹⁾
1A	Eira—Käpylä	1. 1.— 2. 6. 3. 6.—31. 8. 1. 9.—31.12.	— 2 —	8 2 8	— — —	6.7(E) 7.5(E) 6.7(E)	— — —	— — —	— — —
3B	Erottaja—Kallio— Töölö—Kauppatori— Eira	1. 1.— 2. 6. 3. 6.—31. 8. 1. 9.—31.12.	10 10 10	1 — 1	3 3 3	5.0 5.0 5.0	5.0 6.0 5.0	6.7 6.7 6.7	15.0 15.0 15.0
3T	Kauppatori—Töölö— Kallio—Erottaja— Eira	1. 1.— 2. 6. 3. 6.—31. 8. 1. 9.—31.12.	10 10 10	1 — 1	3 3 3	5.0 5.0 5.0	5.0 6.0 5.0	6.7 6.7 6.7	15.0 15.0 15.0
4	Kirurgi—Munkkiniemi..	1. 1.— 4. 3. 5. 3.— 2. 6. 3. 6.—31. 8. 1. 9.—31.12.	8 8 7 8	— — — —	— — — 3	6.7 6.7 7.5 6.7	6.7 7.5 7.5 7.5	7.5 7.5 7.5 7.5	— — — —
4A	Erottaja—Munkkiniemi	1. 1.—31.12.	—	—	3	—	—	—	15.0
4S	Kauppatori—Munkkiniemi	1. 1.— 2. 6. 3. 6.—31. 8. 1. 9.—31.12.	— — —	7 5 7	— — —	E E E	— — —	— — —	— — —
4V	Vallila—Munkkiniemi ..	1. 1.— 2. 6. 3. 6.—31. 8. 1. 9.—31.12.	— — —	4 3 4	— — —	E E E	— — —	— — —	— — —
5	Katajanokka—Töölön- tori	1. 1.— 2. 6. 3. 6.—31. 8. 1. 9.—31.12.	7 7 7	1 — 1	— — —	5.0 5.0 5.0	5.0 6.0 5.0	6.7 6.7 6.7	— — —
6	Hietalahti—Arabia	1. 1.— 2. 6. 3. 6.—31. 8. 1. 9.—31.12.	9 8 9	1 — 1	— — —	6.7 7.5 6.7	6.7 7.5 6.7	7.5 7.5 7.5	— — —

E-kirjain ilmaisee, että vaunut ajavat epätasaisin väliajoin.—¹⁾ Yöllikenteen reitti: Senaatintori—Käpylä.

31. Liikennelaitos

N:o	Linja	Liikennöimisaika	Junien lukumäärä			Vuorotiheys minuuteissa n. klo			
	Päätepyssäkit		Vakinaiset junat	Tun-gos-aika-junat	Yö-junat	6.00—9.00 9.00 15.30 18.00	9.00 15.00 18.00 — 19.00	19.00 — 23.00	23.00 — — 1.30
7A	Etu-Töölö—Sörnäinen	1. 1.— 2. 6. 3. 6.—31. 8.	6 4	— 1	— —	5.5 6.0	6.0 7.5	7.5 7.5	— —
7B	Etu-Töölö—Sörnäinen	1. 9.—31.12. 1. 1.— 2. 6. 3. 6.—31. 8.	6 4 6	— 1 —	— — —	5.5 6.0 6.0	6.0 7.5 7.5	7.5 7.5 7.5	— — —
8	Salmisaari—Vallila	1. 9.—31.12. 1. 1.— 4. 3. 5. 3.— 2. 6. 3. 6.—31. 8.	6 7 6 6	— 1 2 1	— — — —	5.5 6.7 6.7 7.5	6.0 6.7 7.5 7.5	7.5 9.0 9.0 9.0	— — — —
8K	Salmisaari—Käpylä	1. 9.—31.12.	6	2	—	6.7	7.5	9.0	—
9	Kauppatori—Vallila ¹⁾	1. 1.— 4. 3. 5. 3.— 2. 6. 3. 6.—31. 8. 1. 9.—31.12.	6 5 5 5	— 1 — 1	— — — —	6.7 6.7 7.5 6.7	6.7 7.5 7.5 7.5	— — — —	— — — —
10	Linjat—Ruskeasuo	1. 1.— 4. 3. 5. 3.— 2. 6. 3. 6.—31. 8. 1. 9.—31.12.	8 8 8 8	1 1 — 1	— — — —	6.7 6.7 7.5 6.7	6.7 7.5 7.5 7.5	7.5 7.5 7.5 7.5	— — — —
10A	Arabia—Ruskeasuo	1. 1.—31.12.	—	—	5	—	—	—	15.0
10S	Kauppatori — Ruskeasuo	1. 1.— 2. 6. 3. 6.—31. 8. 1. 9.—31.12.	— — —	6 5 6	— — —	E E E	— — —	— — —	— — —
10V	Ruskeasuo—Vallila	1. 1.— 4. 3.	—	1	—	2)	—	—	—
12	Hietalahti—Kuusitie	1. 1.— 2. 6. 3. 6.—31. 8. 1. 9.—31.12.	— — —	7 6 7	— — —	6.7 7.5 6.7	— — —	— — —	— — —

16. Raitiliikenne

	Laskettu vaunukilometrimäärä ³⁾	Matkustajia		Liikennetuloja, mk		Liikennemenoja, mk ⁴⁾		
		Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Matkustajaa kohden
V. 1960..	8 328 180	58 900 702	7.07	1 788 022 676	214: 70	1 368 789 615	156: 36	23: 24
V. 1961..	8 429 826	57 456 640	6.82	1 807 363 406	214: 40	1 337 858 950	158: 71	23: 28
Erotus ...	+ 101 646	— 1 444 062	— 0.25	+ 19 340 730	— 0: 30	— 30 930 665	— 5: 65	+ 0: 04
%	+ 1.2	— 2.5	— 3.6	+ 1.1	— 0.1	— 2.3	— 3.4	+ 0.2

17. Raitio-, linja-auto- ja johdinautoliikenne

	Laskettu vaunukilometrimäärä ³⁾	Matkustajia	Tuloja, mk		Menoja, mk	
			Kaikkiaan	Liikenteestä	Kaikkiaan	Liikenteestä ⁴⁾
V. 1960	30 361 908	148 381 734	4 543 812 470	4 477 473 829	4 678 446 254	3 301 092 987
V. 1961	32 414 079	147 788 200	4 785 674 701	4 706 954 596	4 694 461 100	3 559 680 051
Erotus	+ 2 052 171	— 593 534	+ 241 862 231	+ 229 480 767	+ 16 014 846	+ 258 587 064
%	+ 6.8	— 0.4	+ 5.3	+ 5.1	+ 0.3	+ 7.8

E-kirjain ilmaisee, että vaunut ajavat epätasaisin väliajoin. — ¹⁾ Linjaa ei liikennöity pyhäpäivisin.
²⁾ Vain yksi ajo iltapäivällä.
³⁾ Tähän sisältyy moottorivaunukilometrimäärä ja puolet perävaunujen kulkemasta kilometrimat-kasta. — ⁴⁾ Ilman yhteiskustannuksia ja kuoletuksia.

Liikennesuunnitteluosaston tehtävänä oli liikennetarpeen selvittäminen, liikenteen suunnittelu sekä valvonta- ja tarkkailu.

Kertomusvuoden kuluessa laadittiin runkoaikataulut talvi- ja kesäliikennettä varten ja mukautettiin ne vuorokauden ja vuoden eri aikojen matkustustarvetta vastaaviksi. Kaikki aikataulut jouduttiin uusimaan helmikuussa tapahtuneen Ruhaan siirtymisen vuoksi.

Kaikilla linjoilla suoritettiin päivittäinen kuormitustarkkailu, jonka tuloksena laadittiin ns. »Täynnä»-tilastot.

Kaikilla linjoilla suoritettiin kertomusvuonna kaksi leimapihtilaskentaa ja muokattiin laskentatulokset aikataulun laadintaan soveltuviksi perustiedoiksi.

Laadittiin liikennesuunnitelma v:ta 1962 varten.

Jatkettiin laskentatyötä työaikojen porrastamista varten.

Osasto laati myös julkista liikennettä koskevia liikennesuunnitelmia ja suoritti liikenteen valvonta- ja tarkkailutehtäviä.

Liikenteenohjauskeskuksesta suoritettiin partioautojen avulla liikennevalvontaa, poistettiin liikennehäiriöitä autolinjoilla 145 tapauksessa ja raitiolinjoilla 427 tapauksessa, suoritettiin autoissa 2 037 pikkukorjausta, 85 potilaskuljetusta sekä toimitettiin lukuisasti erilaisia vikailmoituksia ja kuljetuksia.

IV Teknillisen johtajan alaiset osastot

Teknillisiä osastoja olivat autokorjaamo-osasto, raitiovaunukorjaamo-osasto, rataosasto ja teknillinen suunnitteluosasto.

Teknillisten osastojen toiminnalle oli Ruskeasuon alueen valmistuminen suuntaa antavana tapahtumana. Erityisesti koski tämä autokorjaamo-osaston toimintaa, vaikka toisaalta vaikutukset ulottuivat kaikkiin osastoihin.

Ruskeasuon alueen käyttöönotosta seurasi mm., että autokorjaamo siirrettiin kokonaisuudessaan Vallilasta uusiin tiloihin; Ruskeasuosta tuli autokaluston pääsäilytyspaikka, ja sinne keskittyi pääosa autojen huolto- ja huoltokorjaustoiminnasta; suurin osa Vallilan vapautuneista tiloista vuokrattiin ulkopuolisille, muun osan tullessa raitiovaunukorjaamo-osaston käyttöön; raitiovaunukorjaamo-osaston osastopäällikkö siirtyi Töölöstä Vallilaan, rata-osaston osastopäällikkö lähimpine apulaisineen Töölöstä Koskelaan ja teknillinen suunnitteluosasto siirtyi Töölöstä Ruskeasuolle pääkonttorin yhteyteen.

Kun Helsingin julkisen liikenteen kasvu oli hoidettu yksinomaan linja-autoilla, oli linja-autokalustoa jatkuvasti jouduttu lisäämään muiden liikennevälineiden tarpeen pysyessä suunnilleen ennallaan. Koska kaluston korjaus- ja huoltotarve riippuu ajetuista kilometreistä, oli seurauksena autokorjaamo-osaston toiminnan laajentuminen, muiden osastojen työmäärän pysyessä aikaisemmalla tasolla.

Liikkuva kalusto:

Linja-autot

	1960	1961
Vuoden aikana hankittu	20	83
» » romutettu	15	19

31. Liikennelaitos

	1960	1961
Lukumäärä vuoden lopussa	380	444
Turistivaunuja	2	2
J o h d i n a u t o t		
Lukumäärä vuoden lopussa	26	26
R a i t i o v a u n u t		
Moottorivaunuja, 4-akselisia.....	111	111
» 2-akselisia.....	91	91
Perävaunuja, 4-akselisia.....	30	30
» 2-akselisia.....	100	100
A l u k s e t		

Moottorilautta »Korkeasaari—Högholmen»

Uuden kaluston hankinnoissa, jotka kertomusvuoden aikana kohdistuivat vain linja-autoihin, pyrittiin erityisesti kiinnittämään huomiota tarkoituksenmukaisen rakenteen ohella standardisointinäkökohtiin. Tämä oli erityisesti korjausten ja varastotoiminnan kannalta tärkeitä.

Autokorjaamo-osaston toimintaan vaikutti kertomusvuoden aikana muutto Ruskeasuon uusiin tiloihin. Varsinainen muutto sekä korjaamotyön järjestely muutovaiheen aikana siten, että liikenne oli turvattu myös muuton aikana, aiheutti melkoisesti lisäkustannuksia. Lisätyötä aiheuttivat myös monet vuoden kuluessa suoritettut työtilojen ja laitteiden viimeistelyt, korjaukset ja muutokset.

Autokorjaamon siirrettyä uusiin nykyaikaisiin ja tarkoituksenmukaisiin tiloihin sekä huolto- ja huoltokorjaustoiminnan saadessa samalla lisää työtiloja autokorjaamo-osaston työskentelymahdollisuudet parantuivat oleellisesti. Jo kertomusvuoden aikana päästiin aloittamaan autokaluston määräaikaishuoltokorjaukset, joilla pyritään tehokkaampaan ja taloudellisempaan autojen käyttöön. Autokaluston saaminen koko auton iän käsittävän ennakoivan määräaikaishuoltotoiminnan piiriin vaatii kuitenkin useamman vuoden ajan.

Numerotietoja autojen korjaustoiminnasta:

	1960	1961
Alustakorjauksia	3 284	4 568
Korikorjauksia	849	547
Maalauksia	223	250
Moottoreiden täyskorjauksia	82	76
Huoltokorjauksia	29 200	20 335
Kolarikorjauksia	1 213	1 380

2 500 km:n huoltokorjauksia suoritettiin kertomusvuonna 8 775, 60 000 km:n 4, 120 000 km:n 3 sekä 240 000 km:n korjauksia 3.

Kolarivaurioiden korjaukseen sekä suurempien työruuhkien että kesälomien aikana käytettiin jonkinverran ulkopuolisten korjaamoiden apua.

Linja-autokaluston yhä lisääntyessä oli jo jouduttu kiinnittämään huomiota tulevan kaluston säilytykseen. Edullisimman säilytysmuodon keksimiseksi rakennettiin Ruskeasuon autohallin ulkopuolelle 10 linja-autolle sähköliitännät ulkonäsäilytyskokeilua varten.

Raitiovaununkorjaamo-osasto. Raitiovaunujen korjaus- ja huoltotoiminta oli kertomusvuoden aikana samankaltaista kuin edellisenä vuonna, joten myös korjaamoiden työntekijämäärät pysyivät ennallaan. Samassa yhteydessä kuin osastopäällikön sijoituspaikka muuttui Töölöstä Vallilaan, siirtyi Koskelan halleilla ollut järjestelyelin Vallilan korjaamon yhteyteen. Samalla laajennettiin tämän elimen tehtävät käsittämään sekä korjaamot että huollot. Uudelleenjärjestelyn jälkeen järjestelyelimen tehtäviin kuului vaunujen toimittaminen eri huoltoihin ja korjaamoihin, vikatilastojen laatiminen sekä tarpeen että laadittujen ohjelmien mukaisesti sekä suoritettavien parannustöiden ja erilaisten kokeilujen seuraaminen.

Kertomusvuoden aikana pyrittiin erityisesti parantamaan johdinkulkuneuvojen teknillistä kuntoa ja teknillisiä ominaisuuksia sekä näin lisäämään vaunujen käyttövarmuutta. Autokorjaamon siirryttyä Ruskeasuolle saatettiin Vallilan raitiovaunukorjaamossa suorittaa eräitä tarpeellisia työtilojen järjestelyjä. Näistä mainittakoon seuraavat: entinen autojen korikorjaamo muutettiin raitiovaunuhalliksi, sähkökorjaamo siirrettiin entiseen pukuhuoneeseen, varastotiloja laajennettiin ja huoltokorjaamo siirrettiin aikaisempiin varastotiloihin.

Numerotietoja raitiovaunujen ja johdinautojen korjaus- ja huoltotoiminnasta:

	1960	1961
Moottorivaunujen uudelleenrakentaminen	2	—
Moottorivaunujen täyskorjauksia	45	55
Perävaunujen »	1	2
Moottorivaunujen suuria määräaikaikorjauksia	222	169
Perävaunujen »	16	11
Ratamoottorien täyskorjauksia	219	95
Osittaisia ratamoottorien korjauksia	—	266
Kolarikorjauksia	627	537
Ulkopuolisia maalauksia	13	12
Pieniä huoltokorjauksia	7 950	8 607
Linjalla suoritettuja korjauksia	4 542	3 775
Johdinautokorjauksia	635	681
Johdinautokorjauksia linjalla.....	554	509

Liikkuvaan kalustoon, sen hoitoon ja kunnossapitoon liittyvät oleellisenä osana myös ratojen- ja ajojohtojen kunnossapitotyöt.

Rataosaston suorittamien korjaustöiden luku oli melkein sama kuin edellisen vuoden aikana. Osaston toimintavalmiutta pyrittiin parantamaan hankkimalla uutta ja tehokkaampaa kalustoa. Erityistä huomiota kiinnitettiin ratojen puhdistuksen tehostamiseen ja uuden sopivan puhdistuskaluston suunnitteluun. Auto-osaston muutto ja sijoittuminen Ruskeasuon halleille vaikutti huomattavasti myös rataosaston töihin. Numerotietojen valossa oli rataosaston toiminta kertomusvuoden aikana seuraavanlainen:

R a d a t

	1960	1961
Raiteiden yhteenlaskettu pituus	79 878 m	79 886 m
Ratapiha- ja halliraitteiden pituus	15 324 »	14 948 »

31. Liikennelaitos

	1960	1961
Uutta rataa rakennettu	247 m	43 m
Kuluneita kiskoja vaihdettu	4 391 »	3 950 »
Raiteita nostettu ja tuettu.....	5 617 »	4 276 »
Vanhaa raidetta purettu	—	411 »
Vaihteiden lukumäärä	310 kpl	289 kpl
Uusia vaihteita asennettu	7 »	10 »
Vaihteita poistettu	6 »	31 »
Risteyskappaleiden lukumäärä	70 »	75 »
Katua päällystetty kivellä	10 326 m ²	18 825 m ²
» » asfaltilla	7 230 m ²	2 580 m ²
Raitiokorokkeita rakennettu	25 kpl	17 kpl
Bussikorokkeita »	—	28 »

Ruoholahden sillan ja Lauttasaarenkadun liikennejärjestelytöiden takia aloitettiin radan siirto Lauttasaarenkadulla.

Rataosaston korjauspaja valmisti rataosaston koneiden huollon ohella erilaisia ratalaitteita, johdinpylväitä ja korokkeita. Erinäiset Ruhan hallien metallirakenteet tehtiin rataosaston konepajalla. Ruhan varastoa varten valmistettiin konepajassa mm. 5 575 jm teräksistä varastohyllyä. Korjauspaja aloitti myös ensimmäisen uudentyyppisen auravaunun valmistuksen.

Raitioteiden ja johdinautojen sähkölaitteet

	1960	1961
Ajoverkoston kokonaispituus	106 982 m	106 614 m
Raitioteiden ajoverkosto	95 202 »	94 834 »
Johdinautojen ajoverkosto	11 780 »	11 780 »
Kulunutta ajojohtoa uusittu	6 620 »	2 080 »
Vaihteiden lämmityslaitteita asennettu	2 kpl	4 kpl
Vaihdeautomaatteja oli linjalla	41 »	41 »
Johdinpylväitä pystytetty	65 »	12 »
» poistettu	58 »	45 »

Rakennukset. Asuntokiinteistöissä Mannerheimintie 76, Töölönkatu 49, Porvoonkatu 12, Hämeentie 54 ja Lauttasaaren huvilassa suoritettiin viemäri-, sähkö- ja muita huoltokorjauksia. Töölön, Vallilan ja Koskelan halleissa suoritettiin erilaisia kunnossapito- ja korjauksia sekä jatkettiin uudelleenjärjestelyjen aiheuttamia muutostöitä.

Ruskeasuon hallialueella jatkettiin rakennus- ja viimeistelyitä.

Teknillinen suunnitteluosasto. Teknillisen suunnittelun pääpaino kertomusvuonna suuntautui autokorjaamo-osastolle. Tämän osaston siirtyminen Ruskeasuon hallille tarjosi entistä paremmat mahdollisuudet korjaustoiminnan kehittämiseksi. Vuoden kuluessa suoritettiin korjaustoimintaan liittyvää tutkimustyötä. Saatujen tulosten pohjalta luotiin laitoksen autokaluston hoitoon soveltuva määräaikaishuolto-ohjelma, jota vuoden lopulla ryhdyttiin toteuttamaan. Autokalustoa pyrittiin yhtenäistämään ja sen hankintaan liittyvät teknilliset vaatimukset uusittiin saatu-

jen kokemusten perusteella. Autokalustoon liittyviä piirustuksia uudistettiin ja täydennettiin vastaamaan standardisoinnin vaatimuksia. Tilatun autokaluston valmistusta valvottiin.

Palosuojelu. Kertomusvuoden aikana laitoksen palosuojelua tehostettiin ja kehitettiin edellisenä vuonna luodun organisaation puitteissa. Liikkuvan kaluston sammutusvälineet tarkastettiin ja saatettiin asianmukaiseen kuntoon.

Hallien ja korjaamotilojen palonsammutuslaitteita on jatkuvasti lisätty. Yhteistyössä paloviranomaisten kanssa on pyritty saamaan halli- ja korjaamotilat sekä varastot mahdollisimman palovarmiksi. Suurta huomiota on kiinnitetty valistus-toimintaan ja sammutusvälineiden oikean käytön opetukseen. Tässä mielessä piti laitoksen palomestari vuoden aikana kymmenen luentoa työnjohtajille ja liikennehenkilöstölle.
